

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. „ „ „ „ 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. „ „ „ „ pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei óri ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biserica si Scol'a.“ Èr banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.“</p>
---	--	--

Nr. 57 Metr.

MIRON,

din indurarea lui Dumnedieu archiepiscopu alu bisericeii ortodoxe in Transilvani'a si metropolitu alu romaniloru gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a.

Preasantiloru frati episcopi; venerabileloru consistorii eparchiale; iubitoru si onorabililoru deputati congresuali; iubitului cleru si poporu din provinci'a nóstra metropolitana: Dar si mila dela Dumnedieu, si salutarea Nóstra cordiala!

Dupace congresulu ordinariu nationalu bisericescu alu provinci'e noastre metropolitane, care la espirarea per'aului de 3 ani avea sè se intrunésca la 1/13 Octomvre 1884, in urm'a unoru dificultati create prin emisulu inaltului ministeriu regio-ungaricu de culte si instructiune publica din 24 Septemvre 1884 nr. 35,214 nu a potutu fi convocat pe acelu terminu normalu; de asemenea nu a potutu fi convocat nici pe altu terminu ficsatu mai apoi in contielegere cu consistoriulu metropolitan pe 11/23 Noemvre 1884 din caus'a, ca resolutiunea preinalta a sositu numai putienu nainte de acestu terminu nou; in fine nu a potutu fi convocat nici la terminulu de 1/13 Octomvre 1885 din caus'a unoru noue dificultati create prin emisulu ministerialu din 27 Octomvre 1885 nr. 1821: acum, cand Maiestetea Sa cesara si apostolico-rogésca, prin preinalt'a resolutiune datata in Budapést'a, la 16 Maiu a. e. si notificata prin emisulu ministerialu din 17 Maiu a. e. nr. 997, a binevoitu preagratiosu a luá la cunoscintia intentionat'a convocare a congresulu nostru pe 8/20 Iuniu a. e. — Noi cu privire la dispositiunile statutulu organicu, cari reguléza tienearea congresulu, si la impregiurarile estraordinari intrevenite, convocàm, si prin acést'a dechiaràm de convocat congresulu nationalu bisericescu alu provinci'e noastre metropolitane la biseric'a parochiala din cetatea Sibiu, pe Duminec'a Tuturoru Santiloru, adeca pe 8/20 Iuniu a. e. la 9 óre inainte de amédiadi, in care di dupa terminarea ritualeloru bisericesci va urmá numai decât deschiderea congresulu si se vor

incepe lucrarile congresuale conform regulamentulu afaceriloru interne.

Datu in resiedinti'a nóstra archiepiscopésca-metropolitana in Sibiu, la 8/20 Maiu 1886.

Miron Romanul, m. p.
metropolitu.

Sinodulu eparchialu aradanu.

(Continuare.)

Siedinti'a VI.

s'a ténatu in 24 Aprile 1886 la 4 óre dupa amédi. Presidiulu ordinariu, notariu Dr. Nicolau Oncu.

Propunerea consistoriulu din Oradea mare relativa la postulu de asesoru referinte pentru consistoriulu din Oradea mare se transpune comissiunei organizatórie.

La propunerea comissiunei epitropesci, facuta prin reportoriulu Georgiu Dringau, sinodulu decide urmatórele:

1) Starea fonduriloru foste comune se iea la cunoscintia;

2) Senatulu epitropescu i-se votéza absolutoriu pentru gestiunea fonduriloru pre anulu 1885;

3) Consistoriulu se aviséza, ca in viitoriu in casuri de lipsa anticipatiuni, seau imprumuturi din unu fondu pre seam'a altui'a sè se efeptuéscá numai pre langa asemnata speciala; si infine

4) Relativu la pretensiunile dubie si de sub procesu consistoriulu se aviséza, cá se urgeze atát terminarea proceselor, cât si incasarea intereselor restante.

Reportulu specialu despre fondulu preotiescu aradanu se iea la cunoscintia, si se votéza absolutoriu consistoriulu pentru gestiunea agendelor acestui fondu pre anulu 1885.

Reportulu consistoriulu, ca in decursulu anulu 1885 s'a scontratu cass'a diecesana prin Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu si asesorulu referinte dela senatulu epitropescu la propunerea comissiunei sinodulu lu-ia la cunoscintia, — avisandu-se totu de odata

consistoriulu aradanu, ca la cea dantaiu siedintia plenaria se aléga din sinulu seu comissiunea de controla, prevediuta in §-lu 9 din regulamentul pentru administratrarea fonduriloru diecesane. Totu de odata pentru control'a asupra administratiunei fonduriloru diecesane la propunerea comissiunei episcopesci si in sensulu §-lui 5 din regulamentul sinodalu alege o comisiune de controla, in carea se alegu deputatii: Iosif Goldisiu, Lazar Ionescu si Vasiliu Pagub'a.

Cu privire la conclusulu sinodului protopresviteralu al Pestesiului de a-se eiectá pre poporatiunea din numitul tractu unu aruncu de 3 cruceri de persóna pre doi ani consecutivi spre a se poté crea unu fondu, din carele se se póta zidi locuintia protopresviterala, care conclusu s'a substernutu sinodului de contra consistoriulu oradanu, la propunerea comissiunei decide: Apretiandu motivele produse de consistoriulu din Oradea mare nu se póte incuvientiá conclusulu sinodului protopresviteralu alu Pestesiului; se recomanda inse numitului sinodu protopresviteralu, ca se adune banii trebuintiosi spre acestu scopu prin colecte benevole.

Urméza reportulu comissiunei episcopesci asupra reportului senatului episcopescu din Oradea mare, carea prin reportoriulu ei Ioan Belesiu aréta: 1. Cumca senatulu episcopescu dela acestu consistoriu in decursulu anului 1885 a tienutu 6 siedintie, in cari sub 117 numeri seriali a resolutu tóte causele, ce se tienu de competinti'a s'a; cumca in urm'a conclusulu sinodalu de sub Nr. 150 a tr. a emis unu cerculariu contra tóte oficiile protopresviterale in caus'a incasarii contribuiriloru eparchiali restante, insarcinandu-se aceste officie, cá din anu in anu se licuideze tóte aceste restante pana la terminulu de 1 Octomvre, la propunerea comissiunei se iea la cunoscintia.

De asemenea se iea la cunoscintia reportulu senatului episcopescu oradanu, referitoriu la resultatulu incasarii in contribuirile diecesane, precum si despre revederea socotiloru comuneloru bisericesci.

Se iea la cunoscintia starea fundatiuniloru aflátorie pre teritoriulu consistoriului din Oradea mare cu finea anului 1885, si se apróba ratiociniulu consistoriului, dandu-i-se absolutoriu pentru gestiunea socotiloru anului 1885.

In legatura cu reportulu comissiunei episcopesci sinodulu aviséza consistoriulu din Aradu ca in decursulu anului curent se transcrie tóte realitátile, cari facu proprietatea fonduriloru diecesane, si cari nu ar fi transcrise — avendu a reportá despre resultatulu procsim'a sesiune sinodala.

Rogarea preotului Iosif Secosianu din San-Mihailulu romanu se transpune consistoriului din Aradu pentru rezolvire competenta.

Cu privire la propunerea deputatului Vasiliu Mangra: ca repórtelre consistorieloru eparchiale de aci inainte se se publice in tóta estensiunea cá adnecse

la protocolulu sinodalu — sinodulu enuncia sustienearea usului de pana acum.

Siedinti'a VII.

s'a tinnutu in 24 Aprile la 5 óre dupa amédi. Pre-sidiulu ordinariu. Notariu Dr. Demetriu Selceleanu.

La ordinea dilei este reportulu comissiunei scolare, carea prin reportoriulu ei Michaiu Sturz'a aréta ca cu privire la ameliorarea salarieloru profesoriloru dela institutul pedagogico-teologicu prin introducerea de quinquenalie si la infintierea unui fondu de pensiuene pentru profesorii dela acestu institutu — consistoriulu conform conclusulu sinodalu de sub Nru 68 din an. tr. pentru eruarea si constatarea naturei juridice a fondului de pensiuene deja esistente a predatu caus'a fisciloru consistoriali.

Sinodulu luandu acést'a la cunoscintia, aviséza consistoriulu, ca la procsim'a sesiune sinodala se presenteze unu proiectu de regulamentu, referitoriu la quinquenalie si pensionarea profesoriloru dela institutul pedagogico-teologicu.

De asemenea decide sinodulu la propunerea comissiunei a-se substerne sesiunei procsime sinodali unu proiectu de regulamentu seminariulu, precum si a-se aduná documentele, referitórie la pamenturile invetiatoresci.

Reportulu consistoriului ca in comunele Lipov'a, Secusigiu si Nadlacu s'au infintiatu casse de pastrare scolare se iea la cunoscintia — avisandu-se consistoriulu a continuá si pre viitoriu cu dispusetiuni, ce va aflá de lipsa pentrucá astfelu de casse de pastrare se-se infintieze pre langa scólele nóstre.

Reportulu consistoriului, referitoriu la catedr'a de cantu la institutul pedagogico-teologicu se iea la cunoscintia, cu acelu adaosu, ca asupra acestui obiectu de invetiamentu se-se puna o deosebita ingrijire.

Reportulu consistoriului referitoriu la dispusetiunile luate pentru ameliorarea frecuentatiunei se iea la cunoscintia, avisandu-se consistoriulu a esegutá cu tóta rigórea regulamentele in vigóre, si incát regulamentele esistente nu aru fi suficiente pentru ameliorarea instructiunei se aviséza consistoriulu a face regulamente nóue.

Se iea la cunoscintia reportulu consistoriului, in carele se aréta, ca prin cerculariulu dto 20 Martie a. c. a recomandatú cãrtile permise in scólele nóstre.

Cu privire la tienerea cursuriloru supletorie invetiatoresci se aviséza consistoriulu a tiené si mai departe aceste cursuri, si a ingrijí cá invetiatorii cu mai putiena pregatire se-le cerceteze regulatu.

Se iea la cunoscintia ca in decursulu anului trecutú s'au deschisu trei scóle noue, si anume o scóla de fetitie in Agrisiu si un'a in Pancot'a, precum si o scóla de baieti in Siomoschesiu.

Se iea la cunoscintia reportulu consistoriului, ca in tómn'a anului trecutú terminandu-se cladirea seminariului diecesanu s'au internatu intrensulu toti elevii

institutului teologicu sub ingrijirea si conducerea profesorilor Dr. Demetriu Horvat si Ioanu Trailescu.

Cu privire la reportulu consistoriului, in carele se aréta necesitatea de a-se repará si mari edificiulu diecesanu, care servece acum de alumneu pentru elevii despartimentului preparandialu se aviséza senatulu scolaru din Aradu a pregatí spre acestu scopu planulu si preliminarulu de spese, pre carele apoi lu-va substerne consistoriului plenariu pentru aprobare definitiva, de asemenea se autoriséza consistoriulu a acoperi spesele trebuintóse din medilócele disponibile — avendu a reportá despre resultatu la procsim'a sesiune sinodala.

Cu privire la cererea consistoriului de a-se creá doue stipendie noue de câte 300 fl. v. a. — spre a-se pregatí doi teneri in desemnu si pictura, — se autoriséza consistoriulu, cá pentru casulu cand s'ar gasi vre unu teneru cu talentu pentru desemnu, pictura si sculptura se-lu provéda cu stipendiu, si apoi despre resultatu se reporteze sinodului.

Reportulu consistoriului aradanu, ca pre teritoriulu, apartienetoriu la iurisdicțiunea sa prunci obligati la scól'a cuotidiana sunt 26, 111, dintre cari frecuentéza scól'a 12, 811; obligati la scól'a de repetitiune sunt 9726, dintre cari frecuentéza scól'a 577 de asemenea ca in preparandia sunt 115 elevi se iea la cunoscintia.

Aretarea consistoriului, ca in institutulu nostru preparandialu s'a introdusu industri'a de casa si a-ume: compactoratulu, facerea de palerii si cosieri se iea cu placere la cunoscintia.

Se pune la ordinea dilei reportulu senatulu scolaru dela consistoriulu din Oradea mare, din carele se vede, ca pre teritoriulu acelu consistoriu prunci obligati la scól'a cuotidiana sunt 14,397, dintre cari frecuentéza scól'a 5180, obligati la scól'a de repetitiune sunt 5172, dintre cari au umblatu la scóla 459.

Sinodulu iea reportulu consistoriului la cunoscintia, avisanduse consistoriulu a staruí si mai departe la imbunatatirea frecuentatiunei scolarie precum si la imbunatatirea salarielor invetiatoresci.

Numerulu eleviloru romani, cari in anulu trecut au frecuentatu scólele medie a fost de 268, cari toti au fostu ingrijiti, ca se invetie doctrin'a religiunei, se iea la cunoscintia, cu adaosulu cá pre viitoriu se facea asemenea aretare si consistoriulu din Aradu.

Se iea la cunoscintia cu placere, ca in decursulu anulni trecut s'au ziditu 9 edificie scolarie noue, ér 7 s'au reparatu.

Se iea la cunoscintia aretarea consistoriului despre dispositiunile luate pentru regularea, organisarea si deplinirea statiunilor vacante invetiatoresci, precum si resultatulu, ca in 27 comune s'au regulatu si amelioratu salariile invetiatoresci, si ca 29 statiuni vacante invetiatoresci au fost prevediute cu invetiatori definitivi, ér in 21 s'au aplicatu invetiatori provisorii.

(Va urmá).

Crestinismul si civilisatiunea.

Filosofi'a este deodata cu omul; prim'a idea ce s'a plasmuit in capul omului relevéda filosofi'a, ca lume de idei, care in valmasial'a sa trece pe om, ca si pe un obiect de jucarie prin tóte fazele subiectivismului si infernalului.

Si-a facut acést'a filosofia un curs de ani sute si mii; creat'au institutiuni, cari s'au mistuit un'a pe alt'a, pana la banerotul cu naturalismul si pesimismul de astadi, lasandu-ne o singura convingere, anume, cá geniul omenesc de sine nu póte penetrá in aceea tainica lume, unde salasluesce absolutul adevér, frumos si bun; nici cá póte duce prin urmare la o civilisatiune absolut perfecta.

Ca sè póta ajunge omul la limanul fericirei, pentru care e destinat, — are lipsa de o aureola, care sè i-lumineze cararile vietiei, mintea si inim'a: si acést'a aureola e religiunea.

Omul póta in sine tipul lumii celei mari; este un microcosmos in macrocosmos. Si el insusi in prim'a sa aparintia aduce cu sine scepts'a, spiritul negatiunei, destructiunea, care l-duce la fatal'a transgresiune.

Acést'a desfacere in sine si sfasiere este prototipul bizarului tablou social, ce ni-l infatisiéza istori'a civilisatiunei. — Ea a grupat omenimea in diferite popóre si natiuni, ce se sfasie un'a pe alt'a in lupt'a de esistintia.

A restabilí unitatea in eugete si simtíri, armoni'a in individ si genul seu, este problem'a civilisatiunei, problem'a cea mare, pentru a carei rezolvire a trebuit sè descinda fiul lui Dummedieu pe pament. Fiasecul lumii antechrestine intru rezolvirea ei este un memento pentru posteritatea, carea in sborul fantasiei ar mai visá la utopii sociale.

La cele dóue natiuni antice, la Chinezi si Indieni intimpinam primele incercari de rezolvire, un'a pe calea ratiunei, ér ceialalta pe calea fantasiei.

Ratiunea sub conducerea ordinei divine devine organisatórea societátii, de sine in sa-si cade in abisul egoismului, sectiratului, revolutiunei si a destrugerei sociale. Astfel legea lui Confuciu basata pe ratiune degeneréza la Chinezi in egoism, partide si secte, ce-i absórbe esistinti'a.

Fantasi'a érase trece in labirintul misticismului, care-si cioplesce diei de pétra si-si sugravesce chipuri de animale santite, pana si istori'a o imbraca in chipul unei mitologii, precum ni-o infatisiéza Vedamul lui Brahma la Indieni.

Aceesi disonantia intimpinam la a dóu'a grupa de popóre antice, la Egypteni si Evrei. Egypteni esceléza prin aduncimea lor sciintifica, care penetréza pana in descifrarea secretelor naturei; ei sunt mesterii in sciintiele naturale. Evreii inferiori numitelor grupe de popóre pe terenul sciintific se inaltia prin firmitatea vointiei, aceea vointia, carea i-trece preste marea turbulenta prin desierturile arabice in speranti'a unui vi-

itoriu stralucit; cu drept cuvent l-potem numi poporul profetic.

Zenda-Vest'a lui Zoroastru in cele spirituale pune pe Persi in categori'a celor patru popore mai vechi, ce forméza antic'a perióda, special vadesce influinti'a ebraismului in cele religiose; densii forméza insa punctul de transitia spre period'a elina-romana prin insecnarea cucericilor armate.

Pana cand poporele asiatice sub influinti'a ideei de unitate infinita tóte sunt monarchice, in Greci'a totul inclina spre republicanism.

Trei momente caracteriséza spiritul elin:

a) divinul in arta, poesia, in tóte vederile lor lumesci, pana si in stat,

b) spiritul luminat, ce da form'a sciintielor, pana la perfectiunea lui Platon si Aristotel,

c) retoric'a, ce a devenit putere politica, ce a creat statul rational elin.

Idealismul elin, spiritul poetic sublim si maretiu este absorbit apoi de spiritul practic roman, de realismul si seriozitatea, carea cu mâna de fier totul concentréza in vecinic'a cetate Rom'a, personificata monarchia universală. Dóue calitati caracteriséza poporul român: iurisprudenti'a si viteji'a. In iurisprudentia inisa principiul dreptului absolut fara privire la echitate impinge dela estremul dreptatii in estremul nedreptatii, căci dreptate absoluta e numai cea divina; de aici apoi numai un pasiu e pana la ateismul politic, care merge pana la divinizarea domnitoriului. Viteji'a face din statul roman o scóla militara, o institutiune cuceritoare. In fati'a nefericirilor indoit curagiosi si tari, cu o admirabila tenacitate si perseverantia, — 'si elúpta acele stralucite isbandi, cari i-a facut stépanii lumii. Imbelsiugarea da inisa fréni libere orgoliului si desfrénarii; bratiile vigurose, inimile de fier se pun in servitiul mârsiavelor resbeluri civice, schimba scutul si spad'a in pumnalul asasin; ér unde acést'a nu ajunge, ajuta sciinti'a chemica intru prepararea liquidului in-veninatoriu. Astfel se salbatăcesc moravurile cufundate apoi in noianul orgielor bachanale. Dar chiar nici acést'a decadintia, n'a putut desbracă poporul roman de caracterul vitejiei; in resbelele civice inea se lovesce cu o putere aprópe supranaturală, incât par că Dieul resbunarii cutriera cu mâna sangerósa rotogolul pamentului, sau că chiar negrul Pluto s'a urcat din infern spre a introná pe pament urgi'a si furi'a spiritelor infernale. Acest'a e poporul, care chiar si in decadenti'a sa este uriasiu.

Éta conturul tabloului, ce infatisiéza er'a antecrestina; macrocosmosul, in care se reoglindeza tipul individului, ca si a unui microcosmos sfasiat in sine, vecinic alcatuitoriu si vecinic destrugetoriu.

* * *

Preste periferi'a cercului vitios de alcatuire si destrugere, din care nu se póte smulge geniul omnesc, se inaltia apoi o putere nóua, chiar din adencul inimei, acolo, unde clocotesc pornirile spre bine

si spre reu; este puterea iubirei, focalariul abnegatiunei, arm'a, ce a cucericit insasi sangerand splendórea productiunilor omenesci, creand lumea nóua, pe carea nici portile iadului nu o vor birui.

In vedeni'a profetului se pare preintipuita puterea divina, ce avea se cucerésca lumea dupa infricosiat'a furtuna a erei antecrestine. Pe cand anume sbuciumat de greumentul vietiei si rogá mórtea, pribegi'a de 40 zile in muntele Arib: in ochii muribundi se descopere atotpoternici'a lui Ddieu si marirea lui. S'au ivit mai nainte o furtuna, carea incungiura muntii, sténcile, inse pe Ddieu nu l'a veduit in aceea furtuna. Dupa acést'a a urmat un infricosiat cutremur de pament insotit de foc, dar n'a veduit pre Ddieu nici in cutremur, nici in foc. Si d'odata simte o adiare recoroáa, o blanda sioptire, intru acést'a a cunoscut presentia lui Ddieu si s'a prosternut lui.

Fara de momentul divin in resolvirea problemei nóstre de esistintia, intieleg fara de autoritatea divina a religiunei crestine, ca si legitima purtătoare a civilizatiunei, intréga istoria a omenimei n'ar fi altceva, decât o enigma, un labirint, tot atâtea episóde posomorite din o tragedia neterminata.

Dar las se urmeze fructele acestei eterne institutiuni divine. Civilizatiunea a sters castele sociale si sclavi'a prin maretiele ideii, că naintea lui Ddieu toti ómenii sunt asemenea si ca se ne iubim semenii nostri, ca pe noi insine fia acela bogat, ori serac, in palat, ori in coliba. Astfel s'a sters sistemul esploatarii celor slabi si seraci prin organizatiunea societatii crestine, umane si blande.

Civilizatiunea crestina a sters omnipotenti'a statului. Tóta stapânirea este dela Ddieu, dice apostolul Pavel, pentru scutirea bunului si osind'a reului. Pre individ l-declara de o fiintia libera destinata pentru o missiune mai inalta, decât a fi un simplu instrument al statului; căci nu individul este pentru stat, ci statul este format pentru binele individului. Acést'a este libertatea crestina in stat.

Civilizatiunea crestina a creat art'a, care inaltandu-se peste sfer'a formelor frumoase a artei pagane lipsita de ideii mai sublimă etice, plasmuesce conceptiunile in etice arta.

Civilizatiunea crestina resolvéza problemele filosofice mai nainte neresolvibile in spiritul crestinismului, pre om l-declara de stapânul naturei si i da impulsul de a scrutá si penetrá in secretele ei, ce l'a dus la nivoul sciintielor naturale de astadi.

Civilizatiunea crestina a schimbat in internul seu pre om, i-a nobilitat inim'a si l'a smuls din bratiile coruptiunei. Ea este cu un cuvent purtătoare progresului pe tóte terenele vietiei spre scopul final al perfectiunei, pentru care e destinat.

Crestinismul dar nu e inamicul civilizatiunei, ci din contra sacrul focal al acelei civilizatiuni, care inaltandu-se peste nivoul subiectivismului, sub autoritatea principiilor sale divine, inaltia si societatea la

acel nivou de perfectiune, unde se impaca omul cu sine si genul seu, se restabileste aceea armonia originala, ce a destrus-o geniul omenesc prin transgresiunea protoparintilor nostri.

Naturalismul inse a dat vietia liberalismului modern, care sub masc'a civilizatiunii tinde a inscena din nou tragedi'a omului intrerupta prin venirea Mantuitorului Christos, a smulge pe om de sub autoritatea divina apre a-l arunca drept prada erasi in bratiile nedumeririlor si a patimilor imbecile, ce-au mistuit lumea antecrestina.

S'a sfasiat societatea moderna in doue tabere. Un'a a resturnat anticul naturalism cu toate consciintele lui practice si ne tiene necontentit intr'o iritatiune febrila prin fructele-i dilnice de defraudare, sinucidere, asasinare, omor s. a.; alta sublim sta pe pedestalul religiunii positive, reversand ca o lumina cereasca radiele caritatii si iubirei, a acelei virtuti, ce a inaltiat si acest maretiu institut, in care ne adapostim. Eta civilizatiunea crestina, ce singura pote duce neamul nostru in capul altor ginte.

V. B o d o r,
cleric c. I.

Limb'a si literatur'a romana.

„Mult e dulce si frumosa
„Limb'a, ce-o vorbim,
„Alta limba armonioasa
„Ca ea nu gasim.“

Asia canta poetul..... Si ore care limba e fericita, de a primi acest'a salutare, dela barbatul inspirat? Au nu dulcea noastra limba materna? de care resuna muntii Ardélului si codrii Bihorului, campiele Moldovei si tier'a Munteniei, ale caror doine si hore de optspredece secli le murmura valurile Dunarei, ale Nistrului si ale Tisei. — Despre acest'a limba a dis la anul 1858 Merimée Prosper, invetiatal bibliotecariu al potintelui Napoleon, ca ea este ca o féta mica, care porta in sine avutiile frumsetiei sale; dar acelea numai mai tardiu vor fi apretiate, cand vor fi deplin desvoltate. — Acest'a limba e avuti'a natiunii noastre; avem chemarea acest'a limba a o iubi si a o infrumsetia, caci limb'a e tesaurul nostru cel mai scump; prin ea, de ar si perde o natiune toate, totusi pote reinvie, fiind unita in aceea. — Intru adevet retacesce Müller, renumital profesor de Oxford, cand se incerca se dovedesca lunei, ca nu in limba traesce o ginte; si cand dice, ca unindu-se poporele in un'a limba, pot fi mai fericite.

Dar de unde avem noi limb'a noastra, tesaurul natiunii noastre?

Limb'a noastra am eredit'o dela stramosii nostri, cari din favorit'a Italia au transpus'o in muntii Daciei slabite, spre a conserva limb'a poporului roman in curentul alteratoriu al timpurilor. Si in fapta limb'a noastra a si corespuns acestei chemari, incat dintre toate limbele ginte latine ea pastra mai bine natur'a graiului roman, precum acest'a ni o areta formele gra-

maticale si materi'a lessicala a limbei. Destul de clar ni vorbesce despre acest'a si marele filolog Diez, dicend, ca deca nu 'si scie cineva espicá vre o forma a limbei latine cu ajutoriul limbelor neolatine apusene, recurga numai la cea valachica séu romanésca si de sigur 'i va succede; ea ni dá puternic'a dovéda, ca continuitatea unei limbe nemica nu o pote nemici.

Limb'a noastra respandita in orientul Europei, e vorbita de diece milioane de romani, pe teritoriu de 250 mii kilometri cuadrati, avend abia trei dialecte: cel daco-román, cel macedo-román si cel istro-román, si fiind ea mai tot un'a in dialectul daco-román atat de estins, care unitate a limbei, ca fenomen rar in istori'a natiunelor areta eclatant tenacitatea neamului nostru in cele mositenite dela strabuni; si romanul, ca se pote face acest'a, nu odata s'a retras din naintea dusimanului la munti si la codri, unde a trait dora mai reu, dar a remas román in limba si in datine stramosiesci.

„Ce este dara poporul román? De unde vine? Care e limb'a sa? Cari sunt traditiunile lui? Ce trecut a avut? Ci viitoriu va avé?“ — esclama Alexandri in cuventul, ce a tienut la 1848 in Paris, inaintea unei societati de straini filo-romani. — „Ce este? El insusi ni va spune intr'o limba, pe care chiar Dvóstre, Domnilor, o veti intielege lesne, caci el ni-a grai in limb'a romana vechia. Eta-l inaintea noastra in costumul seu, jumetate Dac si jumetate Roman: cusim'a de oie a Dacilor pe cap, si opincile Románe in picioare. Étal cu pos'a sa antica, cu tipul seu roman, ce l'a pastrat aprópe 2000 de ani. Se-l intrebam acum, ce este el si se ascultam respunsul seu: „Eu sunt Román. Imperatul Traian a venit in vechime cu multa putere, de a invins pe Daci, locuitorii tieréi acesteia. Tota averea mea este o casa, un camp, o fantana, un car, o vaca, doi boi de jug si un cal. Am o femee buna, frumosa si lucrátore. Ea nu lasa furc'a din mani, cat e diu'a de lunga, nici nu perde din ochi pre fiul, ce ni-a dat Damnedieu.“ Poporul, ce astfel graesce, e de neam latinesc, ér nu slav, precum au indrasnit a pretinde campionii panslavismlui, cari s'au insielat a crede, ca nationalitatile se pot scamotá prin câteva note si manifestari diplomatice.“

De mult traesce poporul román pe acest pament, vorbind in continuu románesce, rogandu-se la Dumnedieu in limb'a románésca si horind tot románesce. Si acest restimp de opsrediece secli 'si-are subimpartirile sale, cu ale lor caractere si evenimente. Abuna ora restimpul din care dorere ca nu avem monument literar, decát abia unele remasitie de inscriptiuni, din câte un cuvent doue, séu câte o amintire despre limb'a noastra la unul séu altul scrietoriu strain. Este mai insemnat inse de pe la finea periodului acestui'a „Codicele Voronetian,“ care cuprinde in sine din sant'a Scriptura „Faptele Apostolilor,“ si e tradusa pe románesce verosimil nainte de seclul XIV, aretându-ne limb'a destul de curata in acel timp, asia, incat cetindu-o astadi fiesce-care román o pricepe usior, dar totodata

dovedesce criticului istoric, că limb'a noastră mai cu séma prin servitiul bisericeii s'a pastrat in unitatea sa literara, si că in biserica si-a conservat poporul român puritatea cugetarei in medilocul atâtor influentie straine, cari a avut sè le intimpine. Tot ast'a se dovedesce si prin celelalte manuscrite, mai mici, sèu mai mari, mai cu seama bisericesci, precum este codicele Mahacén, Evangelierul de Londra s. a.

Nu i-se pòte denegá acestui temp nici art'a poeziei, de si acést'a pe atunci numai in form'a ei populara erá cultivata. Ca producte poetice de pe acel temp se pot amintí unele versificatiuni, ce abia poetii mai noi le-au cules din gur'a poporului, buna-óra la Alecsandri aflám: „Tatarul,“ „Román verde ca stejarul,“ si altele tot de contienut eroic, cu caracterele bravurei si a sarcasmului; mai tardiu, inse tot din acest period se datéza poesi'a lirica: „Amarit'a turturica,“ cu contienut amoros.

Seclul al XVI-a fost binefacetoriul, carele a dat prim'a óra càrti tiparite in man'a lectorului român. De acum inainte tot mai sus diaresee sórele luminatoriu pe ceriul românului, de si norii nu usior cedeau inca primelor radie de a imprasciá cu tóta puterea lumin'a si caldur'a pe pamentul românismului. Reformatiunea, a carei sguduii pe terenul culturai europene nu se pot negá, 'si face propagand'a si intre dreptcredintiosii románi, si ca sè strabata in mediul lor cu mai multa usiurintia 'si aduce intru ajutoriu tipograf'a, ca sè dee càrti tiparite in limb'a materna in man'a poporului; românul inse conservativ in caracterul si in datinele stramosiesci, dar destul de isetiu, de a alege binele din reu, profitéza de aceea tipografia, 'si tiparesece cu grab'a càrtile bisericesci traduse dóra chiar cu seclii mai nainte pe românesce, si le da spre folosinti'a tuturor românilor. Asia români 'si primesc limb'a materna cu incetul in cerc tot mai larg in cele bisericesci, de unde s'a eliminat cu seclii mai nainte pentru a aperá biseric'a de apuseni, primind in locul ei limb'a slavóna in biserica. Acuma biseric'a, redând credintiosilor sei limb'a materna, trebui sè se apere de influinti'a reformatiunei în confesiune prin „Confesiunea ortodoxa“ a marelui prelat Petru Movila, edata pe românesce in Buzeu la 1671. Aparura dupa acést'a numai de cât si alte opere in limb'a românesca, parte originale, parte traduse din limb'a gréca, atât in Transilvani'a cât si in Munteni'a si Moldov'a.

Dar facia de aceste imbucuratóre evenimente, a pare ca o ciurma intre români Munteniei si ai Moldovei grecismul, care mai anteu in biserica, apoi cu incetul si in cele civile treptat se víresce spre zugrumarea sèu cel putin spre impedecarea românismului; ér români de dincóce de Carpati, supusi politicesce 'si perd pe aristocratii lor, desnacionalindu-se acei'a in mare parte. Biseric'a acusi-acusi scapand de sub jugul slavinizmului, éراسi cadiu in potestatea aceluia prin ocuparea ei in Ungari'a si Transilvani'a de sèrbi;

scolile ce erau asiderea cadiura dincolo in man'a greilor, dincóce in man'a sèrbilor. Românul inse in aceste timpuri grele, se tienù de proverbul seu: „Ap'a trece, petrile reman.“ Suferi cu tolerantia, pana ce va trece ap'a, ca pétr'a, substanti'a insasi remanend sè-si continue viéti'a de mai nainte.

N'a remas nici timpul acest'a sterp in lucrari literare, si anume cronicarii pe acest timp 'si incep cu deosebire activitatea lor binefacetóre pentru confirmarea simtiului national; din acest timp 'si au originea cronicile anonime, dintre cari cea numita: „Cronic'a anonima I.“ ni presinta tipul cronicelor românesci; ea nu e productul unui singur istoriograf, ci colecta din scrierile mai multor barbati necunoscuti, cari descriesera mai pe scurt sèu mai pe larg perióde mai insemnate din istori'a românilor de pe timpurile, in care au trait ei; si asia sunt pentru noi isvóre destul de autentice. Langa acést'a cronica se insira mai multe cronice anonime, cunoscute dupa numele locului unde s'au aflatu.

Sunt inse din acest timp barbati, a carora nume ni a remas pana adi spre a-i eternisá pentru zelul lor, ce nu adormi in timpurile aceste intunecóse ale natiunei, cari cu trup cu suflet lucrara spre a face posteritati cunoscut trecutul neamului românesc. Dupa nume sunt: marele logofet Nestor Urechia, autorul croniceii intitulate: „Domnii tierai Moldovei si viéti'a lor,“ calugarul Mihaiu Moca, apoi Miron Costin si fiul seu Nicolae, ambi insemnati in literatur'a româna prin cronicile lor despre poporul român. Mai insemnat e inse principele Moldovei, alungat de turci de pe tron, Dimitrie Cantemir, carele in opul seu filosofic: „Divanul lumii,“ aréta a fi cetit atât de mult, încât in timpurile nóstre favorabile inca ne lasa in uimire. Asemenea insemnat op avem dela densul in: „Cronic'a Romano-Moldo-Vlachilor,“ in care 'si ie de problema traiul necurmat a românilor in Daci'a.

Sirul cronicarilor se continua pana-ce unirea unor'a din biseric'a dreptcredintiosá resariténa cu Rom'a desbina bisericesce pe románi in doue; inse ca recompensa i-da natiunei barbati invetiati in scólele inalte apusene, mai cu séma in Rom'a si Vien'a. cari barbati redica cronic'a româna la rangul de istoria. Intre acesti invetiati románi ocupa loc Maniu Samuil Micul alias Clain; din operile lui, referitóre la viéti'a si limb'a româna, mai insemnata este: „Istori'a, lucrurile si intemplanile Românilor.“ scrisa românesce, apoi „Historia Daco-Romanorum sive Valachorum,“ latinesce. Tot pe acest timp scrie Georgiu Sincai oper'a lui, cea mare: „Cronic'a românilor.“ Acestor doi scrietori mari românesci e asemenea si Petru Maior, autorul: „Istoriei pentru inceputul Românilor in Dacia.“

Acesti istorici, acum amintiti aduc periodul al treilea in viéti'a literaturai române. Si anume Samuil Micul Clain la 1780 publica in Vien'a gramatic'a românesca, tiparita cu litere latine. Acest'a este primul pasu, pentru a face limb'a româna limba literara,

câci de a si fost si pana acuma opere românesci, limb'a acelor'a erá atât de greóia séu necorecta, încât aceste opere mai mult continutul pretios, decât limbajul lor le fac insemnate pentru noi.

Curend dupa acést'a apar mai multe gramatici si lucrari lessicografice, cari inse tóte in loc de a reflectá la legatur'a între limb'a româna si graiul vulgar român, fac legatur'a ei cu limb'a cea clasica latina. Aceste lucrari mai noue introduc tot mai tare in scrierea românesca literele latine, in care lucrare nu mic merit are profesorul blajón Tim. Cipariu prin „Organul luminator,“ edat in Blaj. Cu misicariile filologice de acum se da început si disputelor ortografice, adeca unui tienendu-se mortisiu de etimologi'a cuvintelor de origine latina, cad in etimologismul ultraic, sustienut de eruditul român Cipariu si aderentii lui; altii éra tién la fonetismul ultraic, scriind unul si acelasi cuvânt in câte trei forme; aceste ortografii contopite dau directiunile ortografiei de adi, adeca cea etimologica temperata cu concessiuni fonetice, si cea fonetica moderata prin observari etimologice; si au se tréca diecenii inca, panace toti românii vor serie dupa un'a forma, ce — Dómne — de s'ar poté intemplá cât mai cu grab'a, spre mare usiorare a literaturii si a culturii românesci.

Intre românii de dincolo scapa romanismul cu totul de sub influinti'a straina, alungând din tíera la anul 1821 pe fanarioti, domnitori acolo mai mult de un seclu; la acest maretiu act îndémna Vacarescu cantand:

„Aid române, aid voinice
„Lasa ripe, vâi, colnice
„Aid mosinean de vitejie
„Lenea nu e data tie“

Dupa acést'a misicare salutară ajungând tíer'a de sine statatorie, se redica scól'a nemoritoriului dascal Georgiu Lazar, ca scóla prima romanésca între cele grecesci; acést'a scóla din dí in dí se redica, — dascalul se mai ajutóra de neobositul Eliade Radulescu si alte celebritati. — Altii éra 'si-iau calea din Bucuresci spre apus, ca acolo perfectionandu-se in sciintie si arte, se se reintórca ca apostoli ai culturii in iubit'a lor patria. Acestia dau directiune noua prosei si poesiei nationale. Inse acést'a activitate literara e tare caracterisata de spiritul imitatoriu, ce 'l impuse nemesurat'a superioritate a literaturii apusene; acést'a maniera de scriere face pe scrietorii timpului aceleia, de nu obsérva datinele mosinene si mitologi'a nationala, întrebuintiend in scrierile lor datinele apusene si folosindu-se mult de mitologi'a gréca. De mare insemnatate este inse acest restimp pentru literatur'a româna, fiind cà acuma se curatiesce limb'a mai din adins de barbarism si de espresiuni ordinare, si se poleesce pentru scrieri literare, se acomodeza ritmelor poetice si se face potrivita pentru întrebuintiarea ei cu succes in periódele prosei.

Barbatii invetiati in scólele apusului, latiesc a-

cuma între romani tóte ramurile sciintiei; filosofi'a, iurispudinti'a, sciintiele naturale si altele.

Ómeni mari apar in acest timp, precum sunt, afara de amentitii Radulescu si Cipariu, poetul inspirat Andreiu Muresian, autoriul odelor nationale, cari culmineza in „Descéptate Romane.“ Nu de mai putien renume e demn Dimitrie Bolintinean, intemeietoriul baladei istorice nationale; el ocupand loc de frunte între scrietorii nostri, descrie viéti'a domnitorilor mai insemnati ai Romaniei, precum si mai multe romanuri, dand prin aceste lucrari prosaice model de descrieri si caracterisari de spirit innalt, tot asia prin periódele-i atât de cursive si frumoase.

La 1860 se puse temeli'a cea mai tare literaturii române prin unirea principatelor: Moldov'a si Munteni'a, si apoi de atunci încóce innaintéza literatur'a cu pasi gigantici. Pentru acést'a acum, cand scrierile celebrului poet a gintei latine se edau un'a dupa alt'a, si operele lui teatrale cuceresc pe dí ce merge; cand Iacob si Constantin Negruzzi, Boliac, Sion, Aricescu, Zamfirescu, Eminescu si altii se citesc in cele mai vaste cercuri; cand un numer frumos de foi periodice si diare delectéza pe carturariul român; cand scoli si institute din dí in dí se sporesc spre popularizarea culturii nationale; cand literatur'a nóstra se inavutiesce continuu cu lucrari originale si traduceri, si se fac colectiuni din avut'a nóstra literatura poporala, care contine tesaurul spiritului national in originalitatea lui: atunci cu indestulare ne putem uitá inderept spre multele suferintie rebdate pana acuma, atunci cu sperantia ne putem apucá de lucru dicend:

„Acum, cand bratii-ti ager in lume-i cunoscút,
„Tu bravule romane mai credi, cà esti perdut?“

I. C a c i n c a,
cleric curs. II.

Importantia oratoriei.

Cu adeverat pretioase si multe sunt acelea insusiri cu care a inzestrat Dumnedieu pre om; dar dintre tóte darurile ce le-a primit el din man'a bogata a Creatoriului fara indoiéla cel mai pretios clenodiu este facultatea de a vorbí.

Corón'a creatiunii divine, *omul*, distins de tóte celelalte fiintie prin facultatea priceperii inteligintiei, avend in inim'a sa comór'a varielor simtieminte, — este capabil de a dá espresiune simtiemintelor, dorintiilor si vointiei sale prin cuvinte modulate si armonioase. Intr'adever farmecul vietii umane zace in „cuvént“! Cuvéntul exerceza totdeuna óre-care putere magica asupra inimii omenesci, se se descopere el chiar numai in balbairea unui infant.

Dar apoi cand este el espresiunea inteligintiei, priceperii, sciintiei, si a unei inime nobile cu scop de a invetiá; séu ce póte mai frumos decât cand cuvéntul resuna armonios cu tóta virtutea de pe buze

elocinte pentru a misică inim'a si a înduplicá voi'a spre tot ce e nobil, frumos si util?!

Ce putere magica zace in cuvent si respective in arta elocintiei, s'a recunoscut inea de timpuriu chiar si de lumea antica, si de aici ni-potem esplicá aceea cum elocinti'a deveni conducetórea ursitei omenimei provocand scene maretie pe bin'a cea mare a lumii. Si tocmai cá s'a recunoscut pretiul intern al elocintiei, istori'a omenimei ne repórta mii de exemple unde s'au folosit de acést'a arma puternica obtienend succese splendide.

Ne miram numai cand cetim despre *Alessandru cel mare*, cá el ne mai putendu-se folosi de tóta forti'a militara intru opugnarea murilor de sténci a Sogdiei, i-succede acést'a lucrare dupa ce inarméza cu o cuventare viua si energica pre cei 300 ostasi ai sei. *Pisistrat* tiranul cu egid'a elocintiei a redicat Athena la culmea infloririi sale. Glistenes cu elocinti'a sa puternica a prefacut Athena in „sanctuariul bellartelor“ tocmai in acel timp, pe cand jumetatea lumii zacea in intunerecul nesciintiei.

Póte fi ceva mai sublim decât de a innoái inimile cu amicale si dulci cuvinte, este arta mai mare decât de a stínge flacar'a vapaimánda a patimelor urite, este domnia mai frumoáa decât a guverná cu puterea cuventului dupa plac multimea? — Cu adeverat elocinti'a este unica in care concentrandu-se tóte aceste, maretiu conduce miliónele omenimei: ea stírpesce tot reul din omenime si cu fulgerile sale de foc dripece stindardul falfaind a patricidiului si indegetéza calea, carea singura duce la fericire. Pentru aceste imbraciséza barbati talentati acésta arma puternica.

Cu puterea cuventului se luptá marele Demostene între paretii Athenei in contra apasatorilor dulcei sale patrie si apera libertatea concetatiilor sei, ce erá amenintiata de Filip astutiosul imperat al Macedonienilor. Cu arm'a puternica a cuventului a luptat parintele elocintiei *Cicerone* precând patricidii Veres si *Catilin'a*, amenintiau cu resturnare republic'a Romei. Planá deja pumnalul mortifer de asupra capului lui *C. Pompiliu*, dar cu atât'a ardóre a imbratisiat *Cicerone* caus'a acestui nefericit aparându-l cu o elocintia rara, incát senatul roman emotionat fiind fórté a retras judecat'a sa de mórte pronuntiata mai nainte. Nobilul *O'Connell* in parlamentul Britaniei cu puterea cuventului combatea pre tiranii patriei sale nefericite. Cu puterea cuventului intr'armându-se s'au distins producend efecte mari si la magiari oratori ca: *Pázmány* principele oratorilor eclesiastici, mai tardiu *Sepesi*, *Lonovits*, *Székács*, *Hajnard*, *Szemere* si *Kosuth*. — Cu accentele ce vor remané in veci intiparite in inim'a fiecarui român adeverat a „desceptat“ marele *Andreiú Muresian* romanimea „din semnul cel de mórte“...

Cu puterea cuventului entusiasmä gloriosul *Barbantiu* la 1848 in campul libertáti. Ca puterea cuventului inaltia nemuritoriul Ant. Pan stindardul uni-rei la Bucuresci. Cu puterea cuventului apera si a-

pera si adi in parlament deputatii tierii libertatea si drepturile natiunilor. Pentru fericirea neamului romanesc se inarméza cu puterea cuventului barbati rari si talentati cari devenira conducetori politici a natiunei. Pentru drepturile si fericirea poporului au luptat cu arm'a cuventului si lupta si adi barbati ca un *Cogalnicean*, *Bratian*, *Campion*, *Boerescu* si alti a caror nume cu onóre le pronuntia fiecare român. Pretutindenea — precum vediarãm in Athena, Roma, Londra, Buda-pesta, Bucuresci si Blaj elocinti'a reportá triumfuri, pe langa cari triumfurile unui Cesar si Napoleon sunt palide si efemere.

Cu un cuvent putem dice ca elocinti'a e binefacatóre a omenimei déca e intrebuintiata de un barbat prob si la culmea missiunei sale. Éta ce dice despre acést'a insusi parintele elocintiei *Cicerone*: „*elocinti'a este, si trebue se fie busol'a vietii, cultivatórea virtutilor si sterpitórea vitíelor si a patimilor urite.*“

Dorere inse cá au fost barbati si sunt dóra si adi, cari avend darul elocintiei n'au pregetat de a abusá de densul, neintrebuintiandu-l spre fericirea omenimei. Epicureii anume n'au pregetat de a propagá cele mai depravatóre principii cu elocinti'a lor, castigand inimile ómenilor cu principii veninóse, prin cari derimând auctoritatea divina, — au amutit inimile omenesci, ce trebuiá se tinda la prototipul lor, la cunóscerea lui Ddieu, fericirea cea adevrata. De aici se póte esplicá apoi pentru ce cere *Quintilian* cu atât'a ardóre curatí'a vietii si a intentiunii dela orator; de aici principiul stabilit: „*oratoreum instituiumus illum perfectum, qui esse nisi bonus vir non potest.*“

Si in adevér óre cine ar incredintiá aperarea unei cause momentóse, unui orator, carele rapit de deliciile vietii se nisuesce a sterpi tot ce e nobil si virtuos? Óre póte pasí pre tribuna un atare orator pentru aperarea drepturilor altor'a, carele calca in picióre fara de nici o frica drepturile divine si umane? — Cu adeverat nu. Pentru aceste au cerut si pagánul filosof *Platone* dela dieii sei: „*frumseti'a cea interna si un esterior in accord cu aceea.*“ Pentru aceea apoi se cere dela oratorul, carele vre se conduca pe altii, mai nainte de tóte ca el insusi sè stralucésca in splendid'a lumina a virtutilor. — In acest sens si dupa aceste cerintie potú deveni elocinti'a o arma puternica: binefacatórea omenimei si numai astfel a potut, ca se arate atâte fapte splendide si maretie.

Am vediat importantí'a elocintiei profane in general, mare este acést'a in adevér, cu mult mai mare este inse importantí'a celei sacre; mai splendida este chemarea acestei'a, càci singure principiile neschimbatióse a le religiunei pot conduce omenimea la adevrata fericire. Éta cum se pronuntia despre acést'a fericitul *Augustin*: *mari sunt lucrurile despre cari noi cuventãm, sunt de cel mai mare interes pentru om; ce insemnătate pot avé lucrurile tractate de un Demostene de un Cicero facia de ale ora-*

Urméza in suplementu.

Suplementu la „BISERIC'A si SCÓL'A.“

Nr. 20. — Anulu X.

torului creștin? Ce valoare pot avea interesele pa-mentesci aperate de ei în asemenea cu cestiunea bunatătii supranaturale: a impacatiunii cu Ddieu, a unei eternități fericite ori neferice?

Cum se intrameze cu puterea cuventului servii bisericeii lui Christos, spre a dobandi acelea rezultate sublimite, a invetiati marele dascal a vietii de veci însusi Isus Christos. El însusi avend oficiul preotiesc ca ocupatiune de frunte cand a inceput activitatea sa messianica, — a desemnat predicarea ca un scop principal al oficiului seu dicend: „Eu trebuie să predic imperati'a lui Ddieu, căci spre acést'a sum trimis“ (Luca IV, 43).

Efectele predicării sale au fost minunate: El a straformat lumea cu invetiaturile sale mantuitoare si a indicat calea, carea singura duce la adeverata fericire... Dar oper'a cea mare a regenerării neamului omenesc decadiut din grati'a divina, a trebuit să se continueze, dreptce ca datoria sacra impune Mantuitoriul apostolilor sei predicarea dicendu-le: „*mergend invetiati tôte neamurile...*“ Si apostolii au urmat mandatului suprem: pretutindenea vestiau principiile adeverului, proclamau si vestiau mai departe „*dreptatea, egalitatea si fratietatea,*“ (ce atât de tare preocupa seculul civilizatiunii, dar de care nici cand nu s'a mai facut atât'a batjocora decât tocmai în dilele noastre). Longinus scrietoriu păgân din secl. III. spune în „*fragmente*“ că: „*marirea totalei oratori si spirit grecesc culmineza în Demosthenes, Liasias si Eschines si ca asemenea acestor'a se pôte socoti Pavel din Tars.*“ Longinus prin acést'a paralela a confirmat profeti'a Testamentului vechiu ce dişe: „*Labia sacerdotis custodient scientiam*“ (Mal. II. 7) (Buzele preotului vor padî sciinti'a).

În urmarea predicării apostolilor lumea se renasce cu totul. Dar omenimea, carea la inceput cu atât'a ardore si entusiasmu a primit invetiaturile Mantuitoriului, nu s'a consolidat înca pe deplin în acelea invetiaturi mantuitoare, ba mai tardiu a recit cu totul fatia de ele si a inceput a degenera în desinteresare si irreligiositate. Si éta provedinti'a divina nu lasa se piéra omenimea, ci inspira barbati probi cu duchul seu cel sânt, cari barbati ca urmatori vrednici ai apostolilor fura apoi chemati „*sè pastreze, sè formeze mai departe, sè intarésca si sè deplinésca în inim'a creștinilor invetiaturile conducetóre la adeverat'a fericire castigata de Dumnedieu-omul.*“ Éta se insira ostasii Dlui inarmati cu puterea cuventului divin. Nici odata n'a sunat cuventul cu atât'a energia cu atât'a unctiune de pe tribuna ca de pe amvon, rostit de buzele pie a servitorilor bisericeii.

Resuna accentele puternice de pe buzele unor barbati ca: *Vasilii cel mare*, în a carui vorbiri ca- tra popor atât'a era puterea, lumin'a si suavitatea, încât dupa marturisirea lui Borromeu: „*dintre oratori*

crestini el a stat mai aprópe de Demosthene.“ El e numit de scrietori: „*cartea cea curata a intie- leptiunii lui Ddieu, scrisa cu litere din ceriu; tierina roditóre a imperatiei ceriului, ce a produs fructele cele mai frumoase ale dreptătii; vale impo- drita cu tot felul de flori spirituale ce-si repândesc mirosul pana la ceriu.*“ Grigoriu de Nasians amic intim alui Vasilii cel mare, dupa marturisirea lui Ie- ronim „*cel mai invetiati intru esplicarea sântelor cărti si dupa vastele sale cunoscintie numit teolog.*“ În tóta patrologi'a nu se afla orator ale carui cuven- tari se fia atât de poleite, pline de spirit si frumsétia oratorica, ca si ale lui Grigorie, cum este de esemplu epocal'a-i cuventare „*despre S. Treime*“ tienuta la Constantinopol ca- tra o adunare, unde numai episcopi erau de fatia 150 de insi.

Apoi ca *Ioan gura de aur*, statu'a cea mai fru- mósa pe ceriu oratoriei, pre care istoricul Sozomen 'l-numesce „*podob'a resaritului, scrietori si primul orator al creștinătăii, în cât pre puternica impera- tésa Eudoxia o prindeau fiori cand sciá, că Ioan vorbesce de pe amvon.*“ Plecand acest orator sânt în exiliu, poporul din ali'irea cea mare ca- tra densul s'a resculat, si în Capadoci pe unde ostasii duceau prins pe sântul, l'au intimpinat episcopii, pustnicii si tot poporul credintios strigând cu ochii plini de lacrimi: „*Mai bine sè se intunece sórele decât se taca gur'a lui Ioan.*“

Tot asemenea oratori renumiti au fost la occi- dentali: *Ciprian, Ambrosiu si Augustin*; éra în tim- pul mai nou *Bossuet si Fenelon*, fatia de care pu- ternicul Ludovic al XIV dicea, că el se simte nepu- putintios si umilit de câte ori aude vócea detunatore alui Fenelon. Tot asia sunt *Burdalou, Miniati si Melchisedec.* — „*Ce elocintia, ce sublimitate în cu- ventarile lor! La vocea lor se misca consciinti'a, fiori trec din véne în véne, se rusinéza pecatul si cu mandria 'si-ridica virtutea fruntea sa candida; inarmati cu darul sântului spirit ei domnesc cu puterea cuventului de pe amvon si tien inimile ascultatorilor în manile sale. Acusi le cutremura, acusi le alina, acusi le cufunda, acusi le aredica si le rapesce cu sine dela mórte la viétia, de pe pament la ceriu. Graiesce si éca pléca dupa gur'a lor popórele la calea adeveratei fericiri.*“ Astfel se esprima fericitul Iustin Popfiu despre acei celebrii oratori bisericesci. Daca precugetám aceste, trebuie sè es- clamám că: eu adeverat diamant nepretinit e cunun'a apostoliei, elocinti'a sacra! „*Preotii sunt ostasii impe- ratiei lui Ddieu pe pament, arm'a preotului e cuven- tul evangheliei, arma pentru lupt'a în contra impera- tiei intunerecului e amvonul. Éra cuventul divin a fost, este si va fi pururea scutul dreptătii, spaim'a pecatului, triumful virtutii, tari'a neputintiosului, lumin'a ratecitului, pacea familiei, salutea statelor si unica anghira tare a sotietătii omenesci!*“ 1)

1) Iosif Goldisin. Predica la instalarea de preot.

Din însemnatatea atât de mare a cuventului divin și a elocinției sacre în deosebi, urmăzează acum necesitatea indispensabilă a predicării; érași ca datorinția sacra a impus'o acéști'a însuși Mantuitoriul nu numai apostolilor ei și următorilor acestor'a, arhierilor și preoților ca pastori a-i turmei lui Christos. Preoții sunt conducătorii poporului, ei îndatoresc a-l învetiá; ei cunosc importanți'a cuventului divin și responsabilitatea cea grea, ce diace asupra umerilor lor căci despre acésta dice apostolul Pavel: „vai mie de nu voi predicá“ (Corint. I. carte IX v. 16.) și érași Dlu (la Ies. XXXIV, 10). „Éta eu asupra pastorilor, și voi cere oile mele din manile lor.“ Și totuși un trist adevăr ni-se înfaciéseza chiar și în dilele nóstre, căci după cuventul evangheliei: „Secerisiul e mult dar lucrătorii sunt puținii“ (Matei IX, 37). Și apoi după cum dice marele predicatoriu Miniát: „*amar când este tacere în biserică, adevărat nu se aude cuventul lui Ddieu, când pădătorii turmei cuventătoare nu cuventéza, ci sunt fără de glas séu din nesciinția séu din lenevia, căci atunci diavolul iese afara fără frică și intra în launtru în turm'a lui Chr. și ca un leu mănătoriu de sânge rapesece sufletele creștinilor ca pre nisce oi fără de pădătoriu!*“¹⁾. — Și dacă cândva, atunci adă se potrivesc cuvintele marelui predicatoriu, la starea creștinilor ortodocși, căci amenințata e biseric'a noastră națională de diavolul, ce voiesce se rapéseca sufletele credincioșilor, unica mangană a lor în suferinție; și dacă cândva, atunci adă au fi bisericăi nóstre cea mai mare lipsă de cuventul lui Ddieu, carele, — „precum iudeilor din pustie nu li-a putut lipsi man'a, ca să nu móra de fómă“ așa nu le póte lipsi lor, ca să nu cada și să nu piéra în cursele vrajmăsiului.... Și mai pre sus de tóte, ca să póta scapá ei din acelea curse, trebuie să lumineze cu cuventul divin și întăriți în credință. Lumin'a e principiul de viétia, lumina mai multă trebuie să filor bisericăi nóstre; și pentru că biseric'a noastră e și națională, preoții se lumineze și așa va înainte natiunea pe calea fericirii.... „Si cine nu e pătruns de necesitatea și dorinți'a progresului la scapătutul și mult cercatul nostru popor român; cine va poté demonstra că lumina și îndreptarea morăvurilor poporului sunt posibile fără zelosul concurs al preoților?“²⁾ — *Preoții sunt chemați, ca pe bas'a principiilor mantuitoare, propagate de marele dascal a vieții de veci, — să lupte cu arm'a puternică a cuventului întru radicarea poporului la cultur'a religioasă și la civilizațiune și prin acéști'a a-l conduce la calea fericirii temporale și eterne. Éta importanți'a oratoriei; la lucru dar!.... Tinerimei în deosebi sună cuvintele poetului:*

„Pasiti dar înainte la statul luminat
La care providenți'a divină v'a chemat

Să véda lumea și să se mire
Ce putem noi în unire! Iustin Popfiu.

Corneliu Lazar,
cleric curs. III.

O nunta.

În duminică trecută avurăm ocaziune a vedé în comun'a vecina Curticiu o solenitate frumoasă, la care a participatu o parte mare a inteligenței arădane.

S'a serbatu cununii'a domnului sub-jude din Buziasiu, *Stefan Abrudan*, cu domnișóri'a *Silvi'a*, fié'a domnului protopopu alesu alu Aradului *Moise Bocsianu*, carele cá preot romanu cu o socia rară între femei, avendu 6 fete și unu fetioră, în acéști'a di avu bucuri'a de a-si îmbracisiá pre alu 5-lea ginere.

Fără magulire putem dice, că parintele protopopu Bocsianu cu démn'a sa socia din privinți'a creșterii familiei sunt modelu între familiile nóstre preotiesci.

Precum mam'a, așa fetele culte, dar fără multe pretențiuni moderne, ce buiguescu capulu bietului barbatu muncitoriu; precum mam'a, așa fetele sunt ingeri adeverați a barbatiloru sei.

Cununii'a s'a întemplată la 2 óre în biseric'a din Curticiu, asistandu unu publicu mare de inteligenți'a și țierani, încât biseric'a li érá îngusta.

Nuni au fost Ioan P. Dóșseanu avocatul și David Nicóra asesoru referinte consistorialu și sociile; diveru (paranímfi séu vornicelu de nunta) Dr. Georgiu Pop'a asesoru referinte consistorialu.

Preotu cununatoriu protosincelulu I. Goldisiu din Aradu, carele binecuventandu nunt'a, în fine s'a adresatu mirelui și miresei cu următoarea învetiatura:

Domnule mire!
Dómnă mireasă!

Momentulu în care Ve aflați este celu mai însemnatu în viéti'a Dvóștra; veti avé ocaziune a Ve convinge, că fericirea, ce omului i póte dá viéti'a acéști'a si-ia începutulu din promisiunea reciproca făcută înainte altariului. Maic'a naturală, carea V'a portatu în pantecă, Vi-a datu viéti'a temporală, maic'a biserică Ve dedú astadi posibil'a fericire pământéseca, ér țierin'a, în care odata după legea naturei Ve veti întórece, are se Ve dea odichna eterna. Viéti'a, ca și lumin'a dilei, resare, se înaltă și apune; la resaritul și apusulu dilei se ivesce róu'a de deminéti'a și de séra. Róua sunt lacrimile de durere, ce-l însotiescu pre omu la nascere și la mórte; la midilocu inse e veselie cu fericitóra casatoria. Cu speranți'a plăcă omulu pe calea viéții, cu iubirea pasiesce la tain'a casatoriei și cu credinți'a în Ddieu trece la viéti'a eterna. Speranți'a, iubirea și credinți'a, ca trei virtuți principale, sunt temelurile creștinătății, avendu de simboluri: anghir'a, inim'a și crucea; acestea trei mominte facu sórtea omului; evidinți'a acestoru mominte o are maic'a biserică în matriculele sale, a caroru estrase sunt documinte de o potrivă valide în statulu bisericescu ca și în celu civilu, a carui cetățieni suntem.

* * *

După ce ca preotu, Ve binecuventaiu legatur'a iubirei, ce V'a intrunitu în casatoria: pentru calea viéții, ce Vi stă înainte, rogu-ve, primiti dela mine și câteva svaturi:

Dechiarandu Dvóștre în fati'a altariului, înainte lui Ddieu și a ómeniloru, că din iubire adevărată a-ti pasitu la tain'a casatoriei: eu érași în fati'a altariului, după chiamarea ce-am ve dechiaru, că dacă dóue inimi se întalnescu prin iubire: casatori'a nu póte avé mominte neplăcute. Casatori'a este o taină séu sacramentu, în care barbatulu și femeia, învoindu-se a petrece împreună și nedespărțiți

1) Predica despre cuventul lui Ddieu.

2) Predica la instalarea de preot de Iosif Goldisiu.

in viétia, se obliga, cà vor fi credintiosi unulu altui'a, cà se vor ajutá la tóte pasiurile si nevoile loru, si cà si-vor cresce pruncii sei in frie'a Domnului. Casatori'a, si ca actu civilu de cea mai mare insemnatate, este temeiuu adeveratei civilisatiuni. Casatori'a este caletori'a unei parechi de ómeni, cari se tienu de mâna. Ei afla uneori spini in calea loru, dar i delatura impreuna si voiosi; ei ajungu la rîu, partea mai tare iá in bratie pre cea mai slaba, si trecu mai departe; dau de stenca, si acolo celu mai tare intinde man'a celui mai slabu. Ce unui'a ar fi greu séu cu neputintia, pentru amendoi e jucaria; càci rabdarea si iubirea li sunt tovarasi; ajungendu la scopu celu mai slabu sterge sudorile de pe fruntea celui mai tare. Nu póte avé unulu bucuria, cand celalaltu suferé, càci in bucuria si durere ei sunt solidari; acelasi zimbetu se ivesce pe fati'a unui'a si altui'a, aceleasi lacrimi in ochii amendoror'a.

Bucuri'a loru in comuniune e mai expresa; a loru viétia e di de véra, carea remane frumósá dupa orice furtuna. Furtun'a mai multu recreéza natura, si sórele apare dupa ea mai frumosu; asia sunt si ei. La apusulu vietii ei se afla bratiu in bratiu, printre florile semenate si cultivate de ei; ér cand sosese nóptea eternitáti, unulu adórne mai timpuriu, si cela e celu mai norocosu; celalaltu se frementa si plange càci impreuna nu póte adormí, si acést'a e unica lature neplacuta a casatoriei incheiate pe bas'a adeveratei iubiri.

DTa, Dle mire, pentru nóu'a viétia ce astadi incepi, ai tovarasiu precum in bucuria si durere asia si in drep-turi si detorintie.

„Nuptiae sive matrimonium est viri et mulieris conjunctio, individuum vitae consuetudinem continens.“

Acésta definitia a casatoriei DTa cá juristu si judecatoriu bine o cunosci; aplica-o fatia de sotia ce Ti-a dat'o Ddieu! Ca crestinu, ca barbatu si apoi tata rivaliséza cu cei 4 cumnati *) ai DTale, si atunci darulu lui Ddieu va fi cu DTa.

Dómna Mirésa! maic'a biserica astadi Te-a emancipatu; acuma nu mai stai ca minorena sub aripele parintelui si a maicii, carea Te-a nascutu. De astadi pe temeiuu legaturei conjugale esci sotia, tovarasia in bine si reu barbatului, pre care Ti-l'a datu Ddieu in persón'a dlui Abrudanu. Chiar ca emancipata si indepartata de bunii parinti ai DTale, vei avé mai alesu ocaziune a fi recunoscetóre fatia de ei, cari Ti-a datu viétia in frumós'a crescere pentru viéti'a sociala.

Urméza totdeun'a svaturile parintiloru, fie-ti modelu de matróna romana dulcea mama; ca crestina, sotia si apoi mama rivaliséza cu cele 4 sorori **) ale DTale, in acaror'a categoria ai devenitu prin casatoria; si atunci darulu lui Ddieu va fi cu DTa.

D i v e r s e.

* *Maiestatea Sa imperatulu si regele nostru* a primitu Luni in 24 a l. c. in audientia deputatiunea bisericea gr. or. romane din Bucovin'a, care din incidentulu serbării ei seculare a prezentatu Maiestátii Sale o adresa de multiaminta pentru preinaltulu spriginu si grati'a aretata fatia cu ea. Deputatiunea a fost compusa din dignitarii inalti ai bisericea si deputati la diet'a tierii in frunte cu vredniculu archiereu *Silvestru Morariu Andreeviciu*. La cuvintele archiereului, Maiestatea Sa a respunsu urmatórele:

„Sentimentele de multiaminta si alipire fidela, pe cari mi le-a-ti esprimat in numele locuitoriloru gr. or. ai Bucovinei, — le primescu cu mare multiamire.

*) Vasiliu Paguba, jude regescu. Vasiliu Ignatu, avocat. Teodor Ceantea, profesor. Georgiu Lazaru, avocat.

**) Socile acum numitilor dd.

„Asemenea inaintasiloru mei repozati in Domnulu, de cari DVóstra cu recunoscintia plina de pietate Ve reamintiti, mi-diaze si mie prosperarea bisericea DVóstre, precum si grij'a pentru institutiunile exarchatulu DVóstre la inima.

„Impartasiti tuturoru coreligionariloru DVóstre, din tier'a, care se alipesce cu atát'a credintia catra mine si cas'a mea, pe langa cele mai vii dorintie pentru binele loru — salutarea mea imperatésca si pastrati convingerea, ca bisericea gr. or. póte se fie pentru totdeun'a asigurata de viu'a mea ingrijire si scutulu meu.“

* *Statu'a nemuritoriului Georgiu Lazaru.*

In diu'a de 11 Maiu c. v. a. c. s'a tienutu serbatórea de inaugurare a statuei marelui dascalu alu neamulu romanescu *Georgiu Lazaru*. Ministrulu culteloru si a instructiunei publice, dlu Dimitrie Sturza la desvalirea monumentulu a disu municipalitáti cuvintele: „Ti-dau in primire statu'a nemuritoriului Lazaru;“ ér primariulu orasiulu Bucuresei a rostitu catra lumea adunata cuvintele: „Ve descoperu statu'a nemuritoriului Lazaru.“ Pre pedestalu statuei s'au depusu multime de cununi. Statu'a este lucrata cu multa ingrijire de artistulu romanu, dlu Grigorescu.

* *Diu'a de 10 Maiu* s'a serbatu in Bucuresei si in anulu acést'a cu solemnitatea indatinata. Dupa „Te Deum, oficiatu de Inaltu Pré Santi'a S'a, parintele Metropolitu-Primate, asistatu de inaltulu cleru, Maiestatile Loru Regele si Regin'a au descinsu pe bulevardulu Academiei, unde postandu-se langa statu'a lui Mihaiu Viteazulu trecu in revista intréga armat'a din Bucuresei, care defila. La 12½ óre regele rentóse la Palatu, unde a primitu felicitarile demnitariloru.

* *Musce columbace.* In comitatulu Aradului, si anume in cerculu Halmagiulu si alu Borosi-Siebesiulu s'au ivitu o noua plaga pre poporatiune, si anume muscele columbace, cari, precum este cunoscutu facu mari daune, atacandu vitele. Dupa raportele din urma aceste musce s'au ivitu si in cerculu Borosineulu si alu Ternovei. Din partea oficiulu de vicecomite s'au luatú tóte precautiunile possibile contra acestóru musce inveninate.

* *Nou nascutulu rege alu Spaniei* a fost botatzatu in 22 Maiu. Numele intregu este Alfonso, Leo Fernando, Mari'a Isidro Pasqual. Nanasiu este pap'a dela Rom'a.

* *Iuniatu* se va arangia Marti, a trei'a di de Rosalie, adeca in 3/15 Iunie a. c. in ospetari'a de véra la „Campulu Ciocarliei“ din fabriculu Temisiorii, — in favorulu fondulu Reuniunei romane de lectura din Temisóra.

* *Avisu Domniloru invetiatori!* Subscriulu la rugarea din mai multe parti, m'am decisu a tine in vacanti'a anulu acéstui'a unu cursu de 2 luni (Iuliu-August) pentru invetiarea musicea vocale.

Acei dni invetiatori, cari dorescu a invetia notele si a formá cor in comune, unde servescu se se insinue la subscriulu in *Cuvin* per *Ggorok* pana cu finea lunei Maiu, ca se me sciu orienta si se pregatescu materialulu necesar éra de alta parte ca se le potu si eu de timpuriu face cunoscutu, ca de ce vor avé lipsa la invetiarea noteloru.

De óre-ce eu nu dorescu din acést'a castigu materialu, ci voiescu numai a servi causei, am staveritu o taxa de 25 fl. pentru amendóue lunile. In acést'a suma se in-tielege totulu: instructiune, viptu (amédi si cina) si cortelu.

Cá se póta fiecare areta acasa resultatu, voiú pregatí anume o liturgie simpla, frumósá si usióra, pentru 2, 3 séu 4 voci pre carea voru pute-o propune cu succesu eleviloru si celoru adulti.

Nicolae Stefu, invetiatoriu.

Concursu.

Prin decisulu Ven. Consistoriu rom. gr. or. din Arad, dto 20 Martiu a. c. Nr. 797 imbinandu-se postulu preotiescu-cu celu invetiatorescu din comun'a bisericésca Grosiu, protopresviteratulu Lipovei, cu acésta se escrie concursu pe acelu postu, cu terminu de alegere pe diu'a de **29 Iuniu st. v.** a. c. pre langa urmatórele emoluminte si anume:

1) Un'a sessiune pamentu parochialu estravilanu, constatátore din 30 jugere, apoi $\frac{3}{4}$ jugeru pamentu intravilanu, sub Nr. c. 64. asia numitu platiu parochialu.

2) Pre langa stolele usuat, inca biru preotiescu, dela 68 case, câte jumetate mesura cucuruзу in bómbe, de fiecare casa.

3) Patru jugere pamentu estravilanu, a scólei.

4) Birulu invetiatorescu, totu dela 68 case câte jumetate mesura cucuruзу in bómbe de fiecare casa.

5) Salariu invetiatorescu, in bani gat'a 113 fl. 46 cr.

6) Spese pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl.

7) Pausialu scripturistichu 3-fl.

8) Optu orgii de lemne, din care are a-se incaldí si chili'a de invetiamentu.

9) Cortelu liberu in edificiu scólei, si gradina pentru legumi de $\frac{3}{4}$ jugeru sub nr. 11.

Acei'a cari dorescu a ocupá acestu postu, sunt avisati recursele lor ale instruí si provedea cu tóte documinte prescrie in stat. org. si adresandu-le comitetului parochialu se le substérna Revds. dnu protop. tractualu Ioan Tieranu in B. Lippa, pana la diu'a de alegere, càci cele intrate mai tardiu nu se vor luá in consideratiune, presentandu-se dupa acei'a, pana la diu'a de alegere in veri careva di de dumineca ori serbatóre la s. biserică, spre a se face cunoscutu poporului, si spre a-si aretá desteritatea sa in cantarea bisericésca si in oratorie.

Grosiu, din sied. com. par. tienuta la 12 Maiu 1886.

Pentru comitetulu parochialu:

Panteleimon Popoviciu, m. p.
presied. com. par.

Cu scirea mea: IOAN TIERANU, m. p. protopresviteru.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. orientala din comun'a **Sinitea**, cottulu Aradu, inspectoratulu Siri'a, cu terminu de alegere pre **22. Iuniu (4. Iuliu) 1886.**

Emoluminte: 1) Salariu in bani gat'a 150 fl. 2) Optu maji metrice grâu. 3) Optu maji metrice cucuruзу. 4) 10 orgii lemne din care trei sunt pentru scóla. 5) Pentru conferintia 10 fl. 6) Dela inmormentari unde va fi pofitu 50 cr. 7) De scripturistica, curatitulu si incalditulu scólei se va ingriji comun'a.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu sunt avisati a-si suscerne petitiunile lor pana in 20. Iuniu a. c. st. v. inspectoriuului Giorgiu Popoviciu, in Ménes per Gyrok, dovedind ca sunt romani de religiunea gr. or. ca a pres-tatu esamenul de cualificatiune si celu de limb'a ungu-résca cu calculu bunu, ér déca a servitu deja ca invetiatoriu atestatu de conduita.

Competentii cari vor documentá ca sunt versati in gradinaritu, stuparitu precum si aceia ce vor dovedí ca sunt capaci a instruí cor pe note vor fi preferiti.

Competentii sunt pofiti a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in St'a Biserică din Sinitea pentru a dovedí desteritatea in cântu si tipicu.

Sinitea, la 11/23. Maiu 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu cercualu.

Pentru statiunea invetiatoresca dela a II-a scóla confesionala rom. gr. or. din comun'a bisericésca **Seleusiu-Cighirelu**, protop. B. Ineului, dieces'a Aradului, cu terminu de alegere pe Marti **3/15 Iuniu** a. c.

Emolumintele sunt:

1) In bani gat'a 250 fl.

2) 4 lantie de pamentu si pasiune pentru siese vite.

3) Cuartiru cu gradina si canepiste.

4) 8 orgii lemne de unde are a se incaldí si scól'a.

5) Dela inmormentari mari cu liturgie 1 fl. fara liturgie 60 cr. ér pentru inmormentari mici 40 cr.

6) La tienandele conferintie invetiatoresci diurne si carausie.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, sunt avisati recursele lor ale adjustá in intielesulu stat. org. precum si cu testimoniu de limb'a magiara, apoi adresate comitetulu parochialu a-le tramite inspect. scol. in Boros-Jenó, si pana la terminulu defiptu a se presentá in biseric'a de acolo, spre a-si aretá desteritatea in cantarile bisericési. Seleusiu-Cighirelu 5 Maiu 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOAN CORNEA, m. p. protop.

—□—

Se publica concursu pentru alegerea de parochu la parochi'a gr. or. din **Tarianu**, ppresviteratulu Oradii-mari.

Parochi'a acést'a e de class'a a dóu'a. Terminulu de recurgere e 4/16. Iuniu a. c., — éra alegerea va fi in **8/20. Iuniu** a. c.

Dotatiunea est:

1) Casa parochiala cu intravilanu a carei'a arenda anuală se computa in 75 fl.

2) 22 jugere pamentu aratoriu 440 fl.

3) Birulu preotiescu 20 cubule de bucate ($\frac{1}{2}$ grâu, $\frac{1}{2}$ cucuruзу) 100 fl.

4) Stolele anuale 120 fl. — de totu 735 fl. v. a.

Observandu-se, cà contributiunea dupa pamentulu parochialu are a o solvi preotulu.

Recursele adjustate cu documinte prescrie de Statutulu org. si regulamentulu congresualu pentru parochie de class'a a dóua, si adressate comitetulu parochialu din Tarianu, sè se tramita, pana la terminulu sus espusu, subscrisului in Zsáka u. p. Furta (Biharmegye), — éra recurentii, pana la alegere au a-se presentá in biseric'a din numit'a parochia, spre a-si aretá desteritatea in cele bisericési.—

Jac'a, 27. Aprile v. 1886.

In contielegere cu comitetulu parochialu gr. or. din Tarianu:

Toma Pacala, m. p.
adm. protopopescu.

—□—

Pentru parochi'a vacanta din **Ramna-Monésa**, prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pe **3. Iuniu** a. c. st. v.

Venitele incopciate cu acést'a parochia sunt:

1) $\frac{1}{2}$ sessiune pamentu fenatiu si aratoriu, 2) biru dela 140 case — câte o mesura cucuruзу sfermatu, 3) stol'a indatinata, 4) cuartiru liberu cu gradina.

Aceste venite computate in bani se staverescu in sum'a de 400 fl.

Recurentii au a se presentá in vre-o dumineca la biserică spre a se face cunoscutu naintea parochianiloru.

Ramna-Monésa, la 1 Maiu 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: CONSTANTIN GURBANU, m. p. protop.

—□—